

Bestuur: Gerard Doustraat 40 III
1072 VS Amsterdam
E. Pellinkhof
O. Eerland

Redactie: Ries Hoogendoorn
Ookmeerweg 174/8
1068 AV Amsterdam
020-6103401
avbb-rieshoog@hetnet.nl

Onze Website: **www.bijenpark.nl**

Redactieleden: Eline Pellinkhof
Katinka van Ankeren

Bij-Zaken verschijnt 4 keer per jaar

Verschijningsdatums: 1/3, 1/6, 1/9, 1/12

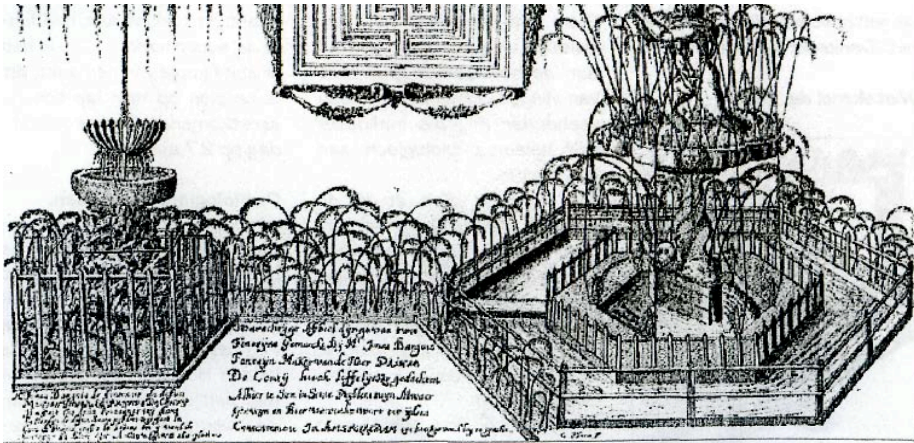
Kopij moet uiterlijk 1 week voor verschijningsdatum bij de redactie zijn

Stichting Bijenpark Amsterdam (SBA)

Secretariaat: P.M. van der Zijden
Vrijzicht 149
1068 CJ Amsterdam

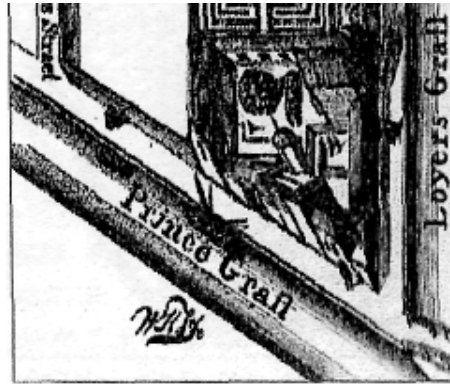
Voor de huur van een siertuin en de aan- of verkoop van huisjes kunt u zich schriftelijk wenden tot het secretariaat van de SBA.

Voor de huur van een tuin of imkertuin is het lidmaatschap van de

Als je nu door de smalle lange straten van de Jordaan loopt is er weinig groen te zien. Een enkele bewoner heeft een geveltuintje aangelegd waar in de zomer kleurrijke bloemen woelen. Aan niets valt meer te zien dat zich achter de nu gesloten gevels tuinen en luthoven hebben bevonden waar je je kon vermaken. Nu gaan we naar het Vondelpark. Zitten daar op het terras en drinken er wat. We kijken naar de skaters. We wandelen door het rosarium of gaan met de kinderen naar een speelplaats. Vroeger ging men ook naar buiten. De rijke handelaren van de grachtengordel bezaten een buiten waar ze van het voorjaar tot de herfst woonden. De bewoners vermaakten zich in strakke, in Franse stijl aangelegde tuinen. Vaak waren er kooien met bijzondere vogels of exotische dieren. Vanaf het terras had men uitzicht op fonteinen en cascades waar het water klaterend naar beneden kon stromen. Op een deel van het terrein werd vaak een dwaaltuin aangelegd, een doolhof waarin men tussen keurig geschoren hagen via smalle weggetjes zijn weg naar het uitzichtpunt in het midden moest zoeken. Voor de iets minder rijken was er de mogelijkheid om even buiten de stad een buiten te kopen. Aan de overkant

Hooiberg. De eigenaar van de molen, de bierbrouwer Harderwijk, had deze tuin aangelegd. Op tekeningen van Reinier Vinkeles zie je een geschoren haag met verschillende toegangspoorten met mooi gevormd hekwerk. Hierdoor kwam je op een terrein vlak bij de molen. Bij de geschoren bomen kon een partijtje pluimbal worden gespeeld. Voor de molen lag een vijver met een fontein. Uit een grote urn op een piëdestal stroomde water

als een waterval naar beneden in een ronde bak. Aan de voet van de piëdestal zaten beelden. Het water stroomde uit een vat waar de beelden tegenaan leunden en kwam terecht in een rechthoekig bassin. Aan de rand van het bassin stonden planten in potten. De Jordaan was nog niet geheel volgebouwd. Er waren herbergen met tuinen waar men buiten kon zitten. In de Jordaan bevonden zich ook twee doelhoven. Deze doelhoven waren een kruising tussen een pretpark, zoals Hellendoorn, waar een doolhof ook nu nog een van de attracties is, en een wassenbeeldenkabinet zoals Madame Tussauds. De beelden stonden in groepen en stelden verhalen uit de Bijbel en de klassieke oudheid voor. Er was iemand die uitleg gaf en er werd muziek ten gehore gebracht. Deze presentaties werden afgewisseld met gespeelde scènes uit bekende toneelstukken. Bij de herberg de Grote Kartuizer kon je buiten aan lange tafels zitten, op de plek waar nu de Noorderspeeltuinen en het daarbij in de buurt gelegen Kartuizerhof ligt. Al aan het einde van de zestiende eeuw waren op de terreinen van het klooster, waar ooit de Kartuizermonniken in stille afzondering leefden, verschillende herbergen. Er was een omheinde boomgaard met fruitbomen, waar gewandeld kon worden op een kronkelend pad. Dat de bezoekers zich te goed deden aan lekker eten en

1674 tot 1717 een gedeelte van het nieuwe doolhof. De eigenaar, David Lingelbach uit Frankfurt, had hier met zijn zonen een religieus geïnspireerde beeldentuin gemaakt. Het Rozenhofje is gesticht in 1744. Boven de negentiende-eeuwse toegangspoort bevindt zich de regentenkamer, die nog steeds door de regenten van het hofje gebruikt wordt. Binnen het hofje loopt een geel stenen klinkerpaadje door het bleekveld naar de hardstenen pomp, die omringd is door geschoren hagen. Het "Nieuwe Doolhof" was oorspronkelijk aangelegd naast het "Oude Doolhof". De entree zou zich toen bevonden hebben in een poortje van het huis met de gevelsteen D' Wan, op de Looiersgracht. De ingang van het "Oude Doolhof" was op de hoek van de Prinsengracht, bij de Looiersgracht. Hier is nog steeds een dubbele groene deur, die meer dan twee eeuwen lang de toegang gaf tot het doolhof. Als je hier naar binnen ging kwam je eerst op een binnenplaats met bomen en fonteinen. Op verzoek en tegen een kleine betaling gingen die werken. De ene fontein had een rotsachtig voetstuk waaruit een waterstraal omhoog spoot, waarop een balletje in de lucht bleef. De andere bestond uit een waterbekken met dolfijnen, waarin een beeld van een man stond. Rondom lagen keitjes waar kleine fonteintjes in verstopt waren, die op een onverwacht moment water spoten. Daarachter lag het eigenlijke doolhof, een dwaaltuin met rechte wegen en geschoren hagen. Verder was er een gebouw waar bewegende beelden stonden. Het publiek daar gaan zitten op een tribune, terwijl een explicateur uitleg gaf. Bij de sluiting van het doolhof is een lijst gemaakt van de beelden. Toen bevonden zich daar bijvoorbeeld beelden van Willem de Zwijger, Maurits, Willem II en Mary Stuart. Er was ook een beeld van Salomon, "gezet op zijn Koninklijke troon een bevel van de koningin van Scheba ontvangende". Van deze beelden zijn alleen nog Goliath met zijn wapendrager en David over. In 2000 is in het Openluchtmuseum in Arnhem een reconstructie gemaakt van het oude doolhof, naar een afbeelding uit 1674. In Amsterdam zijn twee moderne doolhoven; in het Amstelpark bevindt zich een haagdoolhof en in het Amsterdamse bos tegenover de geitenboerderij bevindt zich het

Beladen met stuifmeel vliegt de hommels naar de volgende bloemstengel waar hij weer van onderen begint en op die manier kruisbestuiving tot stand brengt. Sommige planten, zoals de anchusa, hebben een slim systeem om de nectarvoorziening uit en aan te zetten. Omdat de hommels niet weet welke bloemen wel, en welke geen nectar bevatten wordt hij gedwongen om alle bloemen te bezoeken. Weer andere bloemen, zoals zeepkruid - *Saponaria* - produceren alleen nectar tegen de avond. Het is voor ons niet onmiddellijk duidelijk welke bloemen veel nectar bevatten. De bloemen van kruisdistels en kaardenbollen zien er voor ons niet veelbelovend uit, maar zijn samengesteld uit veel afzonderlijke bloempjes die stuk voor stuk een grote hoeveelheid nectar bevatten en daardoor veel hommels trekken.

Lieveheersbeestje

U wist het waarschijnlijk wel; ik niet. Begin juni zag ik overal van deze insecten (zwart met oranje vlekjes). Op het werk tijdens de lunch in de tuin vroegen ik en mijn collega's zich af welk gek insect rondjes liep op het randje van een koffiebekertje; in mijn eigen tuin op het Nieuwe Park zag ik ze overal. Ze waren me in andere jaren nog nooit opgevallen.

Nu weet ik het, maar inmiddels zie

je ze bijna niet meer, deze larven van een lieveheersbeestje, die zich na drie weken verpoppen en uiteindelijk de bekende beestjes worden die bladluizen eten (wel 3000 per maand). Ze komen voor in Europa, Azië en Noord-Amerika. Ze paren in april en mei, waarna er 100 tot 200 eieren worden gelegd. De totale levenscyclus (ei - larve - pop -

hun familie naam Coccinellidae.
Dit zevenstippelig beestje op de afbeelding is een veel voorkomende soort.

In de herfst moeten de jonge lieveheersbeestjes veel eten, zodat ze voldoende reserves hebben voor de winter. De oude kevers sterven meestal voor de winter. De tocht naar de overwinteringgebieden wordt ingezet, waar ze met enkele bijeen kruipen. Sommige soorten kruipen in de grond weg of zitten achter schors en in holle stengels. Andere soorten overwinteren in schuren en kelders van huizen. Ten slotte, het diertje is o.a. symbool van de Landelijke Beweging Tegen Zinloos Geweld.

Danielle Kars, tuinier en imker NP

Hoveniersbedrijf **TUINDORP** bv.

Nieuwemeerdijk 13
1171NA Badhoevedorp

Website: www.hoveniersbedrijftuindorp.nl

E-mail: info@hoveniersbedrijftuindorp.nl

Tel: 020-6192484 / Fax 020-6192012

AL MEER DAN 35 JAAR ERVARING IN AANLEG, ONDERHOUD EN RENOVATIE

Speciaal voor de bijenparken levering van grond, compost, zand e.d. zonder bezorgkosten. Wilt u ook profiteren van onze vakkennis & vakmanschap maak dan een vrijblijvende afspraak

Vereniging van
Hoveniers en

Wat is het? Een natuurlijke zoetstof.

Waar komt het vandaan? De meeste honing in de winkel komt uit Oost-Europa, Argentinië, Mexico en Nieuw-Zeeland. Nederlandse honing wordt vaak rechtstreeks door imkers verkocht.

Hoe wordt honing gemaakt? Door honingbijen. Bijen zuigen nectar uit bloemen en spugen er enzymen uit hun 'honingblaas' in. Vervolgens laten ze het meeste vocht verdampen. Smaak, geur en kleur van honing variëren met de bloemen die de bijen bezoeken. De honing wordt met centrifuges uit de raten geslingerd en gezeefd. Daarna wordt ze verwarmd, om in potten te kunnen gieten. Biologische en Nederlandse honing tot maximaal 45 graden Celsius, sommige buitenlandse (niet-biologische) hoger. Bij hogere temperaturen worden enzymen afgebroken, waardoor de voedingswaarde daalt.

Wat zit erin? Ongeveer 80% suikers in verschillende verhoudingen: hoofdzakelijk glucose, fructose en sacharose. Daarnaast circa 3% enzymen, stuifmeel, aminozuren, natuurlijke geur- en kleurstoffen. De rest is water.

Hoe hoog is de milieubelasting? De productie van honing belast het milieu niet. Sterker, veel planten en gewassen zijn afhankelijk van de bestuiving door bijen. Honing uit verre landen (Argentinië, Mexico) wordt verscheept en niet ingevlogen, waardoor de gevolgen voor de ecologische voetafdruk beperkt blijven.

Duurzaamheidcijfers Biologische Nederland/EU:9 Biologisch overzee:8 Gangbaar:7

Hoe milieuvriendelijk werken imkers? Milieu Centraal meldt dat 'gangbare' imkers diverse chemische middelen mogen gebruiken, maar

of nauwelijks residuen. Eventuele antibiotica en ontsmettingsmiddelen worden alleen in het najaar gebruikt, nadat de honing uit de kasten is gehaald, en komen er dus niet in terecht. Bovendien betreft het minimale hoeveelheden.

Hoe zit het met de diervriendelijkheid? Imkers zijn gek van bijen en verzorgen ze prima door de bijen 's winters (een deel van) van hun honing te laten houden. Gangbare imkers halen de honing uit de bijenkast en voeren de bijen 's winters met suikerwater. Ook mogen biologische imkers geen koninginnen kopen uit speciale Koninginnefokkerijen, maar alleen 'eigen' koninginnen gebruiken.

Zijn er verder verschillen tussen biologische en gangbare honing?

Volgens Imkerij BeTraay mag honing pas biologisch heten als de bijen hebben gefoerageerd in een natuurgebied of een gebied van biologisch werkende boeren, waar in een straal van minimum 7 kilometer geen verkeersweg of industrie is. Daarom komt er weinig biologische honing uit Nederland. Verder komt honing van niet-genetisch gemanipuleerde planten.

Zijn er nog andere bijzonderheden? Het gaat wereldwijd slecht met de honingbijen. Resten bestrijdingsmiddelen in het stuifmeel en het fourageren op monoculturen (katoen, klaver) maken dat de bijen eenzijdig voedsel krijgen en vatbaarder worden voor virussen.

Wat kost het? Alle honing is de laatste jaren duurder geworden. Biologische honing is 30 tot 50 procent duurder dan gangbare.

Hoe smaakt het? Biologisch gehouden bijen zijn niet bijgevoerd met suikerwater en de honing wordt koud verwerkt, daardoor is biologische honing veel uitgesprokener van smaak. Honing direct van de (biologische) imker is verreweg het lekkerst.

vele bijenvolken zijn de afgelopen winter gestorven aan een mysterieuze "Verdwijnziekte". „Vooral in Zuid- en Noord-Holland zijn bijenhouders soms wel veertig procent van hun volken kwijtgeraakt", zegt Jan Dommerholt, voorzitter van de Nederlandse Bijenhouders Vereniging (NBV). „Voor sommige imkers is dat een persoonlijk drama."

Ook de politiek moet zich die slachting aantrekken, zo meent de NBV. Imkers en hun bijenvolken zijn namelijk onmisbaar voor de bevruchting van onze fruitbomen. Ook voor de groentegewassen van glastuinders worden de bezige honingbijtjes ingezet.

Waarschijnlijk is de varroamijt de boosdoener van de slachting, maar onderzoek kunnen de imkers, die hobbyisten zijn, niet opbrengen.

Gevonden op internet:

Op dit moment kweekt Rozenkwekerij de Bierkreek ca 500 soorten klim- en struik-rozen (zowel botanische als gecultiveerde soorten) en diverse soorten bos- en haagplantsoen van autochtone herkomst. Momenteel is Rozenkwekerij de Bierkreek de enige rozenkwekerij in Nederland waar rozen biologisch geteeld worden volgens Europese richtlijnen.

In de toekomst wordt het assortiment uitgebreid met bij-zondere erfplanten die veelal op (Zeeuwse) boerenerven te vinden zijn.

De filosofie: kweken met een goed geweten

Biologisch Alle plantmateriaal op Rozenkwekerij de Bierkreek wordt biologisch geteeld volgens Europese richtlijnen. U herkent deze producten aan het EKO-keurmerk. Dit houdt in dat er tijdens de opkweek geen chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest worden gebruikt. Op het bedrijf vindt u onze teeltvelden ingebed in een natuurlijke omgeving. Breed uitgroeiende windsingels en hagen, bloeiende ruige grasbermen, een drinkput met knotbomen en houtstapels. Dit is het leefgebied voor allerlei natuurlijke vijanden van allerlei insecten die rozen belagen. Onkruid wordt mechanisch verwijderd en wij gebruiken natuurlijke meststoffen in plaats van kunstmest.

Inheems autochtoon Bomen en struiken die al eeuwen in de streek voorkomen, zijn sterker en minder vatbaar voor ziekten en insecten dan dezelfde bomen en struiken afkomstig uit het buitenland, bijvoorbeeld Italië of Hongarije. Hoewel ze ogenschijnlijk hetzelfde lijken, verschillen ze genetisch dusdanig, dat bijvoorbeeld de echte Nederlandse zomereik beter aangepast is aan ons klimaat. Inheemse bomen en struiken zijn bovendien waardevoller voor allerlei (ook weer inheemse) dieren dan uitheemse bomen en struiken. Doordat autochtone bomen en struiken beter bestand zijn tegen ziektes in plagen die in Nederland voorkomen, is het toepassen van bestrijdingsmiddelen nauwelijks nodig.

Culturele historie: Replanting van planten in het buitengebied, de identiteit van het

Tuinzondagen	Imkersoos
<p>Meestal elke <u>laatste</u> zondag van de maand om 16.00 uur. Plaats: Museum NP</p>	<p>Elke 1^e zondag van de maand om <u>10.30 uur inloop</u> met koffie. Aanvang: 11.00 uur. Plaats: Museum NP</p>
<p>Tuinzondagen:</p> <p>31 augustus Hans van Hage van rozenkwekerij de Bierkreek, over ROZEN</p> <p>28 september ('s avonds) Floor v.d. Vliet Over VLEERMUIZEN</p>	<p>Let op: eerste soos Soos 7 september Soos 5 oktober Soos 2 november Soos 7 december</p> <p>Cursus 13 september eindles</p>